

Over walvissen

Van de week is er heel wat te doen geweest over de vier aangespoelde dode walvissen. Dit zeldzame verschijnsel heeft men ook nu en dan in de vroegere eeuwen gekend.

We hebben de belangrijkste eens vlug op een rijtje gezet. De oude kronieken van Vlaanderen vermelden dat 8 walvissen voor Oostende bij een groot onweder op het strand geworpen werden op 12 november 1403. Iedere walvis had een lengte van ongeveer 20 à 22 meter. Uit ieder dier trok men 24 tonnen spek.

Mastodont

Op 20 januari 1762 strandde tussen Oostende en Blankenberge een walvis van 17 meter lengte. De geschiedschrijver Jacobus Bowsen geeft er in zijn „Nauwkeurige beschrijving der Stad Oostende” (1792) een zeer nauwkeurige beschrijving van. We lezen daarbij nog dat „Nadat dezen zeldzame vis door een ontelbare menigte mensen werd bezocht, wierd deze de 25sten van dezelfde maand openbaar verkocht ten voordele van de majesteit voor de som van 92 gulden courant”.

De beroemdste walvis is en blijft evenwel deze die op 4 november 1827 door vissers drijvend voor onze kust aangetroffen werd. Zij wisten de walvis tot voor de haven te trekken tot het touw brak en de walvis ten oosten van de havengeul op 5

november aanspoelde. De vissers mochten de walvis een week tentoonstellen. Toen het nieuws van de aangespoelde walvis bekendraakte kwamen heel wat kijklustigen naar Oostende.

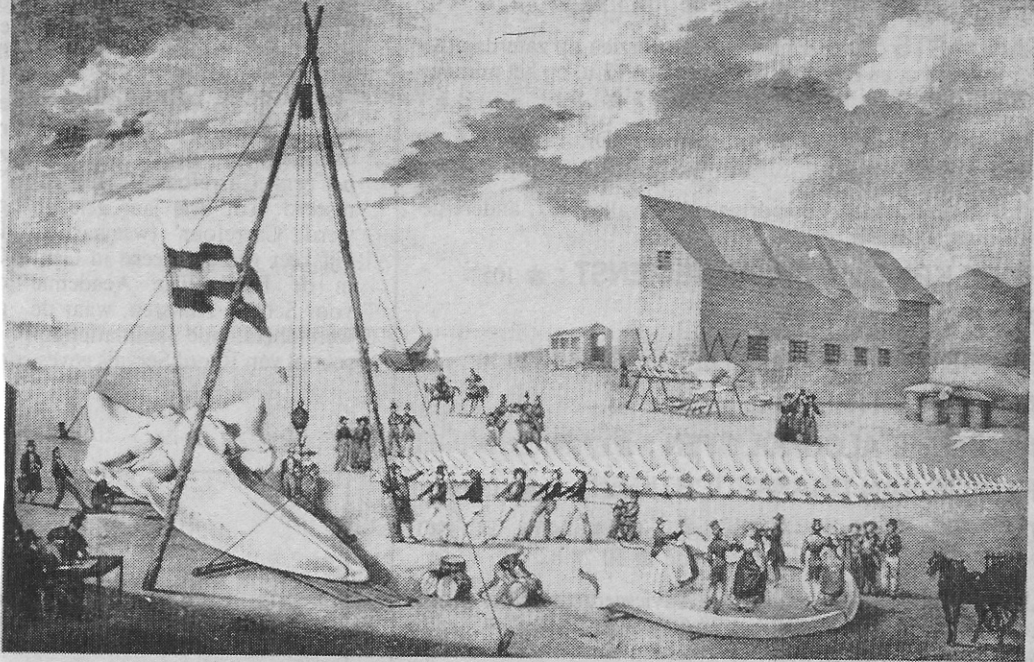
Skelet vandaag nog steeds in Russisch museum

Nadat Herman Kessels samen met J. Dubar de walvis had gekocht (later kocht Kessels het aandeel van Dubar af), werd van 14 november begonnen met de dissektie, onder toezicht van J. Van Beneden, hoogleraar in Gent. Het dier bleek reeds in vergevorderde toestand van ontbinding te verkeren. Toen het opengesneden werd verspreidde er zich een verpestende stank. Het was een zeer grote walvis. De afmetingen waren 33 m lang, 11 m breed en 12 m hoog. In 7 dagen was het geraamte volledig ontveesd. Een tentoonstellingsbarak werd opgesteld ter hoogte van de Keizerskaai (nu Vindicativelaan). Feesten en plechtigheden werden ter ere van de walvis gehouden. Men gaf hem de titel van „Koninklijke walvis van Oostende”.

Na studiemateriaal en gravures verscheen er ook een spotprent „De walvis van Oostende bezocht door de olifant, de giraf en andere gewervelden (het verscheen in het Brussels tijdschrift „L'Industriel” in 1828 als bijgevoegde litografie). In één week bezochten 8000 personen het reusachtige skelet.

Enkele dagen later vertrok Kessels, de man van de walvis zoals men hem noemde, met

gesproken

Het ontvlezen van de gestrande walvis in 1827

zijn walvisskelet en paviljoen op twee binnenlanders, om de dieren tentoon te stellen. Zo kwam hij in Gent, Brussel, Den Haag, Rotterdam, Antwerpen, Parijs, Londen, Frankfurt, Berlijn, Dresden, Wenen, Sint-Petersburg en Leipzig, enz. Sommigen beweren zelfs dat hij ook in Amerika zou geweest zijn, maar in 1865 was hij weer in Rusland. Een rijke mecenas kocht het geraamte van Kessels en schonk het aan de Akademie voor Wetenschappen in Sint-Petersburg. Het is heden nog steeds te bewonderen in het museum van het zoölogisch instituut dat van voormelde Akademie afhangt.

Nog meer walvissen

Nadat er op 18 januari 1762

reeds een walvis van circa 20m was aangespoeld in Bredene, was er natuurlijk deze van 1827 die we hiervoor als de „Walvis van Oostende” bestempelen, tot er op 23 oktober 1892 weer een dode walvis aanspoelde die gekocht werd door een Oostendse handelaar Cattoor. Hij mocht het dier op het Bredens strand tentoonstellen. Van overal uit het land kwamen er nieuwsgierigen kijken en de auteur Eeckhout schrijft dat de neringdoeners die verkoopsstalletjes op het strand hadden geplaatst, goede zaken deden. Toen twee kinderen typhus kregen besloot het gemeentebestuur de walvis te vernietigen. Lappen vlees en ingewanden werden op het strand verbrand en de nabijwonende boeren vin-

gen het vet op voor wagensmeer. Het skelet werd onder het zand ter hoogte van de Klemskerkestraat begraven.

Ook op 8 februari 1885 was er nog een walvis ten oosten van de havengeul aangespoeld, doch buiten een oude foto en een paar gravures uit de tijdschriften weet ik daar maar weinig over.

En zo gaat de walvisgeschiedenis, met steeds iets van dramatisch in zich; altijd maar verder tot er volgens de alarmerende berichten in de volgende eeuw er nergens meer walvissen zullen zijn. Over de Sint-Valentijnwalvis van 5 jaar geleden weet ieder nog genoeg, meen ik.

(Omer Vilain)